

Cijena lista: U maloprodaji . . . . . K 10
Mjesечно . . . . . 3—
Trinjesetno . . . . . 8—
Oglaš. 20 h. 4 mm visok 18 cm. dug prostor.

HRVATSKI LIST

Subota, 6. svibnja 1916.

Tisk i naklada:
Tiskara JOS. KIMPOTIĆ u Puli.
Odgovorni urednik: Josip Išin u Puli.
Uredništvo se nalazi u Štanskoj ulici 24.

izlazi u Puli, svaki dan u 5 sati ujutro.

Njemački odgovor Sjedinenim državama.

Austro-ugarski ratni izvještaj.

Beč, 5. svibnja. (D. u.) Službeno se javlja:

Rusko bojište.

Naši su letjaci bacili prekrucer bomba na željezničko središte Zdobunovo južno od Rovna. Opazilo se je, da su pogodili kolodvorsku zgradu, skladišta, željezničke vozove i tračnice. Nekoliko je zgrada uhvatilo vatru.

Jučer je opet bilo svuda veće topovske djelatnosti i podvostručeni okršaja pred glavnim položajima.

Talijansko bojište.

Na Rombonu naše su čete, po snažnoj topovskoj pripravi, istarale neprijatelja iz više položaja, te su zarobile stotine alpina, među njima 3 časnika, a zaplijenile su 2 strojne puške. U području smo Marmolate bacili noću lagunom u zrak slabije neprijateljsko odjeljenje na istočnom obronku hridi Sasso Mucidi, inače samo umjerno toповска djelatnost.

Jugoistočno bojište.

Nema ništa nova.

Zamjenik poglavice generalnog štoba pl. Häfer, podmaršal.

Događaji na moru.

Beč, (D. u.) 4. o. m. j. prije podne opstrijeljavala su naša pomorska letjela Valona, a poslije podne Brindisi. U Valoni pogodila su više puta ispušeno baterije, lučke nasade i letjelište. U Brindisi opazilo se više borbi hitaca na željezničke vlakove, kolodvorske zgrade, skladišta, arsenal i na gustu poredanu skupinu razarača. Više je bomba eksplodiralo u gradu. Neprijateljsko letjelo, koje se je na obranu podignu, bilo je odmah porijetano. Na povratku sušeli smo daleko na moru krstaricu „Marco Polo“, te smo pucali uspješno iz strojnih pušaka na nje, koja je bila na gusto razmještena na palubi. Pored žestoke obrambene vatre povratila su se sva naša letjela neostecana kako iz Valone, tako i iz Brindisa.

V. i K. zapovjedništvo mornarice.

Njemački ratni izvještaj.

Berlin, 5. svibnja. (D. u.) Iz velikog se glavnog stana službeno javlja:

Zapadno bojište.

I jučer bila je bojna djelatnost živahna na engleskoj fronti od Armentieres od Arrasa. Kod Givenchy-en-Gohelle razvili su se bojevi s mećim granatama za lučanske rupe, u koje je mogao neprijatelj, da privremeno stupi. Jedno od Somme prodrla su noću njemačka izvidnička odjeljenja u neprijateljski položaj, suzbila su protunavrat i zadobila časnika i 45 noćnika. Lijevo su od Moze prodrle naše čete u promaknute francuske obrambene utvrde zapadno od Avocoura. Što ih je neprijatelj ostavio pod šibanjem naše vatre, te su ih uništile pa su ih po osnovi opet izpraznile. Jugoistočno od Hautcourta osvojili smo više francuskih jaraka i zarobljenika uhvatili. Napadaj, što ga je neprijatelj ponovio protiv zapadnog obronka Mort-Homma, skratio se je posvema. Desno od Moze jaka topovska djelatnost osobito po noći.

Skupina je njemačkih letjelica bacila uspješno obilje bomba na željezničke predmete u dolinama Nobilette i Auve (Sampagna) i na letjelište u Suippesu. — Mjeseca travnja oborili smo na zapadnoj fronti 36 neprijateljskih letjelica, dok naši gubici iznašaju 22 letjelica.

Istočno i balkansko bojište.

Nema ništa osobito važno.

Urvhovo vojno vodstvo.

Turski ratni izvještaj.

Carigrad, 5. svibnja. (D. u.) Glavni stan javlja:

Na raznim frontima nema ništa važno. Pomorske je naše letjelice bacilo 2. svibnja 5 eksplozivnih bomba na Lemnos.

BRZOJAVI.

Rat.

Toboznje zanočje Erisyajana.

Carigrad, 4. Berlinski neki brzojav javlja iz Carigrada: Rusi su bežičnim brzojavom rasirili vijest, da su zauzeli Erisyajn. Turski glavni stan javlja, da je ta vijest ismišljena.

Austro-Ugarska.

Spomen-bitke kod Gorlica.

Beč, 4. (D. u.) Feldmarsal je nadvojvoda Fridrich izdao sljedeću zapovjed vrhovne vojne komande:

„Upravio sam na prvu godišnjicu bitke kod Gorlica i Tarnova sljedeću brzojavku na njemačkog cara: Pred jednom su godinom njemačke i austro-ugarske čete akrale pobjedonosnom bitkom ruske položaje u Galiciji. Odnosni i postavljenim sjećam se ja i moji hrabri vojnici za tog slavnog dana Vaseg Velikantsva i slavne njemačke vojske! Tijesno će ono te naporom i smrću očešćeno bračinstvo oružja, koje je pred godinu dana izvelevalo jednu od najvećih i najpobjedonosnijih pobjeda u svjetskoj povjesti, sačinjavati bojom pomoći i unaprijedit najsigurnije jamstvo za naš uspjeh. Da nas čeka i najteži posao, pobjeda je naša.“

Nadvojvoda Fridrich, feldmarsal.

Njemački je cesar, taj prijeti prijatelj i saveznik našeg premlitostivog vrhovnog vojskovođe, na to najmlitostivo odgovorio:

„Zahvaljujem Ti najsrdačnije na Tvojoj prijateljskoj brzojavci. I ja tih dana u kojima se navršava godina velikoj galicijскоj ofenzivi, sjećam se iznova zahvalnim srcem one hrabrosti i jednodušnosti, kojom su na jurik krenuli vojnici naših združenih vojsaka. Molim Te, da to priprijeti četaima, što stoje pod Tvojom zapovjedi. Uspomena na slavne čine od prošle godine daje nam pravo, da gojimo puno puzanja nađu, da ćemo zajedničkom vojnom izvojevati konačnu pobjedu. Bog da nam u tomu pomogne!“

Vilim*.

Oba proglasa imaju se objavitiliscim četaima. Nadvojvoda Fridrich, feldmarsal.

Njemačka.

Odgovor Njemačkog Amierici.

Berlin, 5. (D. u.) „Lokal-Anzeiger“ piše o njemačkoj odgovornoj noti Amierici. Nakon odgovora što smo mogli doznati o dudu njemačkog odgovorne note, dajemo izraza svojem očekivanju, da će doći do svoje vrijednosti u američkoj noti istakniti osjećaj pravdnosti američkog naroda. S time spomena je susretljivost s njemačke strane razumljiva, kako to samo dolikuje ugledu države, te je protjela jedino iz samosvijesti njemačke snage, njemačkih uspjeha te iz pravdnosti naše stvari. O njemačkom će se stanoviti s tim manje prava smjeti vršiti kritika, poslo se ono lemeji po našem shvaćanju na osnovi od Amierike česte isticanoga pisanog međunarodnog prava i čovječnosti.

Berlin, 5. (D. u.) Kao odgovor na američku notu bila je izručena Amierici njemačka nota, koja kaže:

„Njemačke se vlada ne slaže s mišljenjem, da je brod što je njemačka polimornica potopila, bio dostojan istovjetan sa Sussexom. U slučaju, da čini se dokazalo, da je bilo krivo zapovjednikovo uvjerenje, da ima pred sobom ratni brod, tada bi se njemačka vlada pridržala nužnim posljedica. Nota se pozivlje na prijavne predloge, što ih vlada Učrudenih država nije zalobilo prihvatiti, a koji su bili kudri, da uklone veći dio nesuglasica.“

Dosljedno svojim višeputnim izjavama ne može njemačka vlada, da se odrekne oružja kao što su podmornice i u trgovačkom ratu. Ako se ona dana, prilagodujući načine podmorničnog rata interesa neutralaca, odlučuje na daljnju susretljivost i na naskrajnjiju pompostivost, to ona čini iz razloga, koji su važniji od današnjeg prijepornog pitanja. A to su: 1.) Više nego li stoji letjelica prijateljske između obju velikih naroda; 2.) ponisao na krutu sublinu, kojom se produženje rata prijeti čovječanstvu. Stijesna si svoje jakosti izražila je njemačka vlada tekom posljednjih mjeseca dvaput svoju pripravnost za mir, koji bi obzbedljivo izroete investie Njemačke. Tim većim pravom smije njemačka vlada i za utvrditi, kako pred čovječanstvom i povjestu ne bi si moglo opravdati te, da ni se dozvolilo, da sadanje prijeporno pitanje poprimi razvitak, koji bi ozbiljno zaprijetilo miru između Njemačke i Ame-

rike. Takvom razvitku hoće njemačka vlada da se ukloni u koliko je to u njezinoj. Vodjena tim namjerama sada je njemačka vlada naputu svojim pomorskim silama, da obzirno na sveopća međunarodna načela o zaustavljanju, pretažavanju i ništenju trgovačkih brodova u području pomorskog rata, ne bi potopile trgovačkih brodova, a da ih ne opomene i ne spase ljudske živote, hadi i da bježe ili se opiru. Ali njemačka vlada očekuje i to, da taj težak nauog, na je svojim pomorskim silama izdala, i u oči američke vlade ukloniti s puta svaku zaprijetku, da se ustvari sudjelovanje, što ga je Njemačka svojedobno ponudila za uspostavljanje slobode mora još tekom rata, te da će sad američka vlada svom snagom zaljubljuje i od engleske vlade bezodlučno potičvanje prije rala openito priznati međunarodnih propisa, te da će ih sama provodajti. Ne budu li doveli koraci američke vlade do željenog cilja, da se zakonom čovječnosti pribavi vrijednost za sve narode, tada će se nač njemačka vlada pred novim stanjem stvari, te si za taj slučaj mora pridržati potpunou slobodu ravnanja.“

Spomen-svečanost poljskog ustava u Varsavi

Berlin, 4. 3. svibnja vršila se je u Varsavi i po cim od Nijemaca osvećenim zemljama ruske Poljske, javna spomen-svečanost poljskog ustava, koji je pred 150 godina bio u poljskom državnom saboru primljen i od poljskog kralja Stanislava Augusta odobren. U Varsavi vršila se je u 8 sati prije podne svečanostna sjednica građanskog svečanostnog odbora pod predsjedništvom kralje Ljubomirskog. U 9 sati čitao je nadbiskup Katowski u stolnoj orlici Sv. Ivana pontifikalni misu. U 11 sati počeo je da se gradom misle svečani sprovod, koji je trajao 5 sati i kod kojega je bilo 250.000 ljudi, među njima i zastupnici svih oblasti.

Tajno državno vijeće u Berlinu.

Berlin, 5. (D. u.) U proračunskom je odboru reichstaga proborio državni kancelar Bethmann-Hollweg, da naznači njemačko odgovornu notu Amierici i da izvjesti o odnosnima s Amierikom. Na to je aljedio pogovor u kojemu su sudjelovali zastupnici svih strana. Izvodi državnog kancelara i pogovori bili su strogo puzdani. Sjednici su prisustvovali sviokidni državni tajnici i zastupnici saveznih država, kao što i po prilici stolina zastupnika.

Grčka.

Prijelaz Srba kroz Grčku napušten?

Milan, 5. List „Corriere della Sera“ javlja iz Atene: „Izastnici četvornog saveza nijesu poduzeli nikakovog daljnjeg koraka zbog prolaza srpskih četa. U vladnim krugovima stalo je prevladavati mišljenje, da oni ne će ućepie ni pokušati daljnjih koraka u tom pitanju, nego da će prevazići srpske čete preko mora, i to preko moreu koje uzine kod Korinta. Grčke novine javljaju, da je međutim priploje 25.000 Srba morskim putem u Solun.“

List „Nea Ivera“ saznanje, da su lalje četvornog saveza skupale do 60 torpedoborce mima oko otoka Krf, Parohod „Sidney“ je bio radi eksplozije triju takovih mina u ozbiljnoj pogubljei.

Turska.

Gradnja bagdačke željeznice.

Carigrad, 4. Službeni list propuje dekret, kojim se uz pridržaj odobrenja parlamenta glede sudanog vijnog proracuna, dozvoljava izvanredni kredit u iznosu od jednog milijuna turskih funti za gradnju odjeka Ras el Ain na bagdačkoj željeznici.

Srbija.

Brige saveznika za Srbiju.

Lugano, 4. Dopsnik „Corriere della sera“ brzojavja iz Petrograda: Petrogradski listovi ističu u svojim pozdravnim člancima prigodom početka srpskog ministarskog predsjednika, da je sada za saveznike najvažnije pitanje: prepredit srpskog naroda. Svakako se pitanje ne da praktički tako lako riješiti kao etnografski. Ipak se Pašić može vratiti mirnim uvjerenjem, da su svi saveznici usvojedčeni, e tvorji prepredit Srbije jedno od glavnih pitanja danasnog rata.

Drugi su opeta listovi, kao n. pr. „Norvege Vremnja“, u hvid radi sveslavenskih nada u budućnost. List se piše, da li nopoje još postoji za Rusiju velikoslavenska misao i da li u međutim zavladali u tom smjeru drugi nazori. Kod riješenja srpskog pitanja valja uzeti u obzir i držanje Italije.

Kako se javlja „Corriere della sera“ iz Pariza, vršio se je sastanak talijanskih i srpskih zastupnika međunarodne konferencije, kod koje je priklie Luigi Luzzatti izvisenim riječima govorio o junarstvu srpskog naroda te je izjavio, da svi Talijani žele sporazum sa Srbijom, ali da se o tome još ne može pobliže govoriti, jer da se talijanska vlada sada pobliže bavi tim pitanjem. Neki zastupnik, koji je govorio u ime Srba, kasao je dokazati, kakvu bi veliku korist imala Italija od Velike Srbije, Luzzatti je odgovorio, da je srpska stvar vrijedna najteže pažnje, ali si Italija mora na temelju njezine stare kulture prizdati svoja prava. Konačno je srpske zastupnike tješio sastankom, koji će se nakon rata vršiti u Rimu.

„Idea Nazionale“ piše protiv osnove u budućem miru, što ga je Steed objavio u „Edinburgh Review“, te utemeljuje svoje pisanje time, da je ta osnova previse slavensolika. Osnovanje veliko slavenske države sa 12 milijuna stanovnika nije samo srpsko pitanje i ako se ne uzme u obzir, da bi to bilo smicni pokušaj, da se pod jednim zjednim ujedini Slavene različitih vjera, različitih običaja i mišljenja. Takva bi skrpanca država bila samo neprijateljica od koristi.

Rusija.

Poljska „pravda“.

Petrograd, 4. Ministarski je predsjednik predložio nove zakonski predlog o pravcima Poljska. Prama „Riječi“ snuju osobe poljske narodnosti stupiti u rusku državnu službu, ali samo u gubernijama, koje ne stoje pod vojničkom upravom. Poljske i litvanske družbe ozdrži će pravo, da se u poslovodstvu služe zemaljskim jezikom, izuzevi onaj dio, koji stoji pod državnim nadzorom. Saobraćaj sa oblastima i privatnicima, kao i u ruskom jeziku na iste obraćaju, mora se vršiti u ruskom jeziku. Odstranjenje ostalih ograničenja ne odgovera vremenu.

Veliki se knez vraća?

Bukarest, 4. „Minervi“ javljaju sa ruske granice: Po cijeloj se Besarabiji širi vijest, da je kar odnuto natrag pozvali veliki knez Nikolu Nikolajevič, te ga na europskoj fronti opet postaviti na odlučujuće mjesto. Padom Erzeruma i Trapezunta prisvojilo si je veliki knez opet stavljanje vojničkih i političkih krugova.

Francuska.

Jedanaest francuskih biskupa pozvanih pod oružje.

Genf, 5. Švicarski listi snopuaju, da je uslijed proširenja vojne dužnosti na one, koji su rođeni godine 1867, u francuskoj pozvano jedanaest biskupa pod oružje.

Francusko radništvo i mir.

Pariz, 4. Kongres radničkih sindikata na Seimi primio je nakon razmatranja pitanja i svihna željeznika, koji potvrđuje dnevni red, što bijaše 1. svibnja primljen. Kongres odobrava nastojanja, koja idu za tim, da se sjediste međunarodnog sekretarijata prenese iz Berlina u jednu neutralnu državu. Osim toga izrekao se je u prilog predloga američke radničke organizacije, koji zahtjeva, da se istodobno sa sastankom diplomata, koji će se baviti zaključkom mira, vrši i međunarodni sindikalistički sastanak. U mirovni uvjgovor imate bi doći i klauzule glede radničkih interesa.

Engleska.

Vojnička obvezanost.

London, 5. (D. u.) Donja je knea prihvatila u drugom čitanju zakon o vojničkoj dužnosti sa 328 glasova protiv 36.

Italija.

1. maj u Milanu

Milan, 5. (D. u.) U ovdješnjem je općinskom vijeću pročitao socijalistički gradonačelnik Caidara proglaš, što ga je hito prvog svibnja objelodaniti u ime gradske uprave, ali ga nije bio objelodanilo za to, što mu je bila cenzura preotla stavak u njegovim izjavama o ratnim grozotama i o nadama o miru i ostanuvju prosvjete. Čitanje je proglaš izrazilo oduševljeno odobravanje i oistro prosvjedovanje protiv vladine cenzure.

Španjolsko-talijanski sporazum glede Maroke.

Geneva, 4. „Temp“ javlja iz Madrida, da je ministarski predsjednik Romanones i talijanski poslanik u Madridu potpisao izjavu, u kojoj se Italija odriče kapitulacija u španjolskom području u Maroku.

**Sedmica Crvenog križa od 30. travnja do 7. svibnja!
Pristupite kao članovi Crvenom križu!**

